

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr. 8 (1303) 1982 m. vasario 27 d.

Melbourne

XXVII M E T A I

ŠVENTASIS KAZIMIERAS ŠIANDIEN

Tauri šventojo asmenybė visuomet jauna, žavi, aktuali, pamokanti.

Tiesa ir dora yra amžinai ir visokių sąlygose, visokiuose gyvenimo keliuose, pareigose reikalingi dalykai. Net savyje gerų dalykų, savo teisių ne visokiomis priemonėmis galima ir verta siekti. Lietuvių tauta savo istorijoje turi asmenų, iš kurių gyvenimo sąlygos ir pareigos pareikalavo ir išminties, ir kilnumo ir daug pastangų. Vieną iš tokių minime net pamaldžiai, Katalikų Bažnyčios liturgijoje skirta diena, kaip mūsų tautos dangišką Globėją - Šventą Kazimierą.

Nors bemaž po penkių šimtų metų, šiandieninėse pasaulio nuotaikose yra ne vien tik įdomu, bet ir naudinga jį prisiminti. Karaliaiui Kazimierui dar jaunamėčiui buvo pasiūlytas Vengrijos karaliaus sostas. Kadangi tai galėjo tapti priežastimi toje pačioje tautoje dviejų frakcijų net kruvino konflikto, Kazimieras nenorėjo siekti karaliaus sosto tokia broližiška kaina.

Kazimiero žemiškoji kilmė nepadarė jo šventuoju, tam ne visada buvo palanki. Priešingai, visa aplinka ir jo tėvo karaliaus pastangos traukti sūnų Kazimierą į valstybinius Lietuvos ir Lenkijos reikalus galėjo tam net kenkti. O tačiau visa tai Kazimiero nesuklaidino, jo kilnumui nepakenkė. To, už ką jis yra dabar ir bus pagarbiai minimas, Kazimieras pasiekė savęs valdymu. Išgilinus jį tai, ką žinome apie jo asmenį, vargiai galima manyti, kad Kazimieras nebūtų pagalvojęs, kad kitus valdyti gali tik tas, kuris sugeba ir pajėgia valdyti save.

Kazimiero jaunystėje ir jo sąlygose netrūko prabangos ir viliojimų. Ir tėvai, nors ir rūpinosi Kazimiero ir kitų savo vaikų religiniu ir doroviniu auklėjimu, tai jį ruošė ne kuriam nors iš vadinamųjų dvasinių luomų, o valstybės reikalų tvarkymui ir karaliaus sostui.

Kai įsižiūrima į mūsų laiko daugelio jaunimo sąlygas, jos atrodo gana panašios Kazimiero jaunystės sąlygoms. Nors to mūsų aplinkos jaunimo tėvai ir ne karaliai, tai pakankamai pasiturintys, kad jų vaikams yra prieinama visoki malonumai. Kurį tėvai ir rūpinasi savo vaikų religiniu bei doroviniu auklėjimu, tai jų dauguma tai daro ne kam kitam, o pasauliui, savo pačių ateičiai.

Prisimena šio laiko dviejų jau-

nuolių pasipasakojimas, kai jie užsiminė savo tėvams apie mintį į dvasinį pašaukimą. Tėvai buvo tikintys, dori inteligentai. Už tokį pasisakymą jaunuolių nebarė, bet nuo tos dienos, anot jų, tėvai juos stumė stumdavo į visokias pramogas, kiek galėjo būti jiems prieinamų padorių malonumų, tai tėvų dėka juos visus išbandė. Tačiau tų jaunuolių nusiteikimo tai nepakeitė. Būna tačiau ir kitokių atvejų, kai iš vaikų panašaus pasisakymo kyla šeimoje tikra audra.

Šventasis Kazimieras karaliaus rūmuose, karaliai rūmuose gyvenimo save valdančiu gyvenimu. Jis liko pasaulietis karalaitis. Jis lieka pavyzdys visiems siekiantiems ar pasiekusiems valstybinių ar visuomeninių aukštumų. Politinės, valstybinės, visuomeninės gyvenimo srities visuomenės tvarkai ir reikalams yra būtinos ir savyje garbingos. Kaip kada buvo, o mūsų laikais ne vieno jos klaidingai suprantamos, piktnaudojamos, suprofanuojamos. Kas į tas sritis pretenduoja, ar pasiekęs jų imasi, pirmiausia privalėtų suprasti, kaip asmenis ir visuomenės gyvenimas bei reikalai turi būti tvarkomi ir tą supratimą pritaikyti pirmoje eilėje savo asmeniniame, privačiame gyvenime. Tik toks asmuo tinka ir kitiems padėti tvarkytis ir tvarkyti. Posakis, kad ne visuomenės reikalus žiūrėti viešųjų asmenų - valstybininkų ir kitokių privataus gyvenimo, yra klaidingas.

Šventą Kazimierą garbiname ir turime ko iš jo pasimokyti ir ku-

nigai ir vienuoliai. Tačiau Švento Kazimiero asmuo pirmoje eilėje yra pasauliečio pavyzdys, mūsų laiko ir šeimų dvasiai, ir jaunimui, ir visuomenininkams ir valstybininkams. Šventas Kazimieras nebuvęs koks atsilikėlis, o jaunas pasaulietis aktyviai dalyvavęs dviejų didelių valstybių reikalų tvarkyme, kuris mokėjo ir sugebėjo save ir tai, kas jam kada teko, tvarkyti taip, kad ir jo laiko visuomenės balsas apšaukė jį šventuoju - idealaus jaunuolio ir valstybininko garbe ir šiandien išgilinę jį tai, kiek apie jį žinome, sakome, kad iš jo turi ko pasimokyti ir mūsų laiko jauni ir subrendusieji.

† Vysk. V. Brizgys

Juozas Mikštas

ŠVENTIEJI KAULAI

Eisenoj laiko žingsnių ilgoj,
Gedimino pilies apsaugoj,
dulkės kaulų šventų,
po pasaulį pasklidę,
Praeities nekaltybės
lelijom dar žydi.
Ir žydės,
kaip nakties tamsumoj
spindulys amžinosios
žvaigždės.

Šventi kaulai,
šventa praeitis,
lai vis kursto
lietuvio viltis —
išsivijoj, tremty
ir Tėvynėj;
lūkesty, kasdieninėj
sunkioj valandoj,
randant gaivią paguodą maldoj
į Kazimierą šventąjį
mūsų Globėją,
kuris rusų pulkus
nugalėti padėjo.

Melbourne, 1982 kovo 4

= Norvegijoje Tromsø apygardoje teismas paskelbė sprendimą, jog abortas yra žmogaus gyvybės nužudymas ir nuo gyvybės prasiždėjimo motinos išsčiose ligi gimimo nėra įmanoma nustatyti momento, prieš kurį abortas nebūtų gyvybės nužudymas. Tai pirmas toks aiškus norvegų teismo pasisakymas prieš 1978 m. Norvegijoje įvestą įstatymą, kuriuo buvo legalizuotas abortas.

Lietuviai pasaulyje

— Šveicarijos žymiausias dienraštis "Neue Zuercher Zeitung" paskelbė ilgą savo korespondento Maskvoje straipsnį apie sovietų valdomą Lietuvą, kur jis prieš Kalėdas lankėsi Vilniuje ir Kaune. Autorius primena, kad po II pasaulinio karo Lietuvoje ilgiausiai pasireiškė aktyvi partizanų rezistencija prieš sovietus, net atskirais būriais iki 1957 m., vėliau įvairios demonstracijos, jaunuolio Romo Kalantos susideginimas, o nuo 1960 m. pabaigos Lietuvoje opozicija pradėjo telktis aplink Katalikų Bažnyčią, vertina LKB Kroniką, kuri nežiūrint sovietų smurto ją sunaikinti, ji vis eina nuo 1972 m., ginant religines ir tautines teises.

● Vatikanas gavo žinią kaip Marijampolėje sausio 27 d. buvo iškilmingai paminėtas Dievo Tarno Arkivyskupo Jurgio Matulaičio mirties 55-tos metinės. Prie Dievo Tarno karsto šv. Mišias aukojo vyskupas Liudas Povilonis, kun. Algirdas Gutasas, prel. Liudvikas Mažonavičius, kun. Viktoras Butkus ir prel. Andrius Gustaitis, dalyvavo virš 100 kunigų ir didžiulė minia tikinčiųjų. Vysk. L. Povilonis pasakė pamokslą, kviesdamas melstis, kad lietuvių tauta greitai sulauktų Bažnyčios autoritetu paskelbto naujo užtarėjo danguje Arkiv. Jurgio Matulaičio.

● Didž. Britanijoje ruošiama spaudai nauja Pabaltijo valstybių istorija anglų kalba, apžvelgiant sov. okupaciją iki šių dienų. Knygos autoriai yra du amerikiečių universitetų profesoriai - lietuviai Romualdas Misiūnas ir estas Taa-gepera. Knyga pasirodys jau šių metų viduryje.

● Kanados Lietuvių Fondas šiemet atžymi savo įsisteigimo 20 metų sukaktį. Fondas dabar jau yra sutelkęs arti pusės milijono dolerių, iš kurių palūkanų finansuojama Kanados lietuvių kultūrinė veikla ir tam tikslui iki šiol yra paskirta 150 tūkstančių dolerių. Jungtinėse Amerikos Valstybėse Lietuvių Fondas jau yra sutelkęs virš dviejų milijonų dolerių.

● Amerikoje Kento valstybinio universiteto televizijos studija nufilmavo lietuvių liaudies meno ansamblio Grandinėlės tautinių šokių programą. Filmas bus rodomas per televiziją ir naudojamas universiteto meno studijom. Filmas vienos valandos, jį įtraukti vaizdai iš Clevelando lietuvių bendruomenės gyvenimo, kuriame aktyviai įsijungęs Grandinėlės ansamblis.

● Los Angeles mieste, Kalifornijoje, mirė visuomenės veikėja Elena Karosaitė - Gimbutienė, 88 metų. Velionė buvo profesinė agronomė, Nepriklausomoje Lietuvoje mokytoja, veikė visuomeninėse organizacijose, ypač Lietuvos skaučių sąjungoje ir Lietuvos Moterų Taryboje.

● Paryžiuje Sorbonos universitete civilizacijos institute jau trečietai dėstoma lietuvių kalba ir istorija. Kursus praveda Zibuntas Mikšys. Kun. Jonas Petrošius ten turės paskaitą apie religijos persekiojimus Lietuvoje.

Lietuvių politinės literatūros kūrimas

Išvija turi atlikti tai, ko pavergta tauta negali

Informacija svetimiesiems apie tai, kas šiuo metu vyksta okupuotoje Lietuvoje, yra labai svarbus reikalas ir beveik vienintelis ginklas, kuriuo mes lietuviai emigrantai galime vesti kovą už sovietinių rusų pavergtos Lietuvos laisvę. Tai gi labai pravartu ir reikalinga tokia kovos priemonė turėti ir ją reikiama momentu pavartoti.

Mūsų politinė informacija rūpinasi pagrindiniai politiniai veiksniai - VLIKas, ALTA ir Lietuvių Bendruomenės Visuomeninių Reikalų Taryba. Savo laiku siūlėme kai kuriuos konkrečius projektus, kaip būtų galima ir reikalinga mūsų mažytes informacijos įstaigas sujungti ir surasti lėšų vieningos ir stiprios informacijos tarnybos išlaikymui. Deja, tokie mūsų siūlymai būdavo tikrai "šaukiančiojo tyruose balsas". Nė vienas iš veiksmų į juos nereagavo, gal būtų mūsų pasiūlymų nė nesvarstė. Pati informacija, kaip buvo taip ir liko nevieninga, nesuderinta, kartais net pati sau prieštaraujanti. Tokia ji yra ir šiandien.

Vis dėlto ir paskirai veikiant padaroma naudingų darbų. Štai konkretūs pavyzdžiai. Turime prieš akis naują mūsų politinės informacijos leidinį - "The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania. A Report for 1979/80". Čia pateikta medžiagos santrauka apie žmogaus teisių pažeidimą okupuotoje Lietuvoje 1979 ir 1980 metais. Šis 264 puslapių apimties leidinys, kaip ir ankstesnieji jo tomai, yra paruoštas šios srities specialisto - politikos mokslų daktaro ir profesoriaus Tomo Remeikio.

Šio tomo turinį sudaro 5 skyriai. Pateikti dokumentai, liečiantieji lietuvių disidentinę veiklą, Madrido konferenciją, pasaulinę olimpiadą Maskvoje, apie Mažąją Lietuvą, rusifikaciją, rašytojų diskriminaciją. Platus ir gal geriausia dokumentuotas V-sis knygos skyrius apie religijos persekiojimą okupuotoje Lietuvoje. Daug vietos skirta LKB Kronikos pateiktai dokumentinei medžiagai, petijai Klaipėdos bažnyčios gražinimo reikalais su 152 tūkstančių parašais. Paskutiniame V-me skyriuje ypatingai daug vietos skiriama lietuviams disidentams. Knygos pabaigoje pateiktas pastarojo meto lietuvių politinių kalinių sąrašas (50 pavardžių), o taip pat kalinamų psichiatrinėse ligoninėse (14 asmenų) sąrašas. Šie sąrašai nepilni (politinių kalinių yra žymiai daugiau), bet vis dėlto jie akivaizdžiai kalba svetimtau-

BRONIUS KVIKLYS
Mūsų specialus bendradarbis
Čikagoje

čiam skaitytojams apie mūsų tautos vargus ir pastangas išsivaduoti iš priespaudos bei okupacijos.

Visa surinkta medžiaga nauja, patikima, dokumentų vertimai į anglų kalbą sklandūs. Šios srities talkininkų tarpe įžangoje minimos šios pavardės: Algimantas Gečys, Algimantas Gureckas, Vytenis Gureckas, Mykolas Drunga, Vita Matusaitytė, Jonas Stiklorius, Saulius Girnius, Ginta Remeikytė, Danutė Bindokienė. Leidinį gražiai atspausdino "Draugo" spaustuvė.

Reikia pasidžiaugti LB Visuomeninių Reikalų Tarybos veikla ir pastangomis minėtos rūšies politinę literatūrą kurti ir ją atskiromis knygomis leisti. Minėtas "Violation" yra jau devintas tomas iš eilės. Firmasis tomas - už 1971 metus, pasirodė 1972 metais ir buvo visą laiką leidimas tęsimas be pertraukos. Pažymėtina, kad naujai leidžiami šio serijinio veikalų tomai vis storėjo ir gerėjo informacijos bei turinio požiūriu.

Už šio didžiulio darbo atlikimą tenka dėkoti ne tik knygos autoriui Dr. T. Remeikiui, kuris vienas ar kai kurių kitų (ypač Broniaus Nainio) padedamas tuos tomus paruošdavo, bet ir knygos lei-

dimo organizatoriams bei jų leidėjams Algimanto Gečio vadovaujama JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybai.

A. Gečys šiai institucijai vadovavo 11 metų ir per tą laiką jo rūpesčiu buvo paruošta ir išleista ne tikrai minėti "Violation" anglų kalba 9 tomai, bet ir pora tomų ispaniškai, portugališkai. Vien tikrai 1981 metais Visuomeninių Reikalų Tarybos (A. Gečio) rūpesčiu buvo išspausdinti tokie svarūs veikalai: Dr. T. Remeikio "Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945 - 1980" (680 psl.), Dr. Bronio Keslo "La Lithanie et la Seconde Guerre mondiale" (350 psl. prancūzų kalba), L. Kerulio - Pasaulio lietuvių archyvo paruošto "Išvežtųjų lietuvių sąrašo" II-ji papildyta laida (520 psl.).

Minėta Visuomeninių Reikalų Taryba yra užplanavusi dar paruošti ir išleisti daug kitų Lietuvių liečiančių informacinių leidinių anglų kalba. Bet ne vien tikrai svariomis knygomis buvo informuoti jami svetimtųjų. Buvo siunčiami įvairūs memorandumai, laiškai įtakingiems asmenims, paruošiamos magnetofoninės juostelės Vasario 16 šventės proga, skelbiami straipsniai apie Lietuvą amerikiečių spaudoje ir atliekami kiti naudingi darbai.

Rodosi, kad lietuviškoji visuomenė JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybos darbus vertino teigiamai. Tai rodo, be ko kita, gausėjantis lietuvių aukos šiai institucijai Vasario 16 proga, kurios 1981 metais pasiekė jau 63.000 dolerių.

„KATALIKAI SOVIETŲ OKUPUOTOJE LIETUVOJE“

Paryžiuje leidžiamas trimėnesinis žurnalas apie Rytų krikščionių būklę "Chretiens de L'est" 1980 m. paskyrė vieną numerį išimtinai Lietuvos katalikams. Šis leidinys susilaukė ypatingai teigiamo atgarsio plačioj lietuviškoj spaudoj. Tai tikrai pavyzdingas tokio pobūdžio leidinys, miniatūrinė enciklopedijėlė apie Lietuvą ir specialiai apie katalikus.

"Chretiens de L'est" leidinys apie Lietuvos katalikus jau išverstas į anglų kalbą Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos bendradarbis Vitos Matusaitienės.

Knygutė, pavadinta Catholics in Soviet - occupied Lithuania, duoda išsamią lietuvių tautos bei Lietuvos katalikų istorinę apžvalgą anglų kalba. Įvairios iliustracijos

puošia šį 120 psl. leidinį - jų tarpe Lietuvos krašto bei vyskupijų žemėlapiai, nuotraukos, vaizduojančios persekiojimo faktus okupuotoj Lietuvoj, demografinių statistikų lentelės, ir t.t.

Leidinyje nagrinėja Lietuvos Bažnyčią nuo 1251 iki 1940 m. apibūdinant, kaip tikėjimas Lietuvoj gimė, augo, klestėjo ir dabar yra persekiojamas.

Išdėstyta dabartinė tikėjimo būklė Lietuvoje. Pateikiamos žinios apie dvasiškųjų ir ryžtingųjų tikinčiųjų religinį persekiojimą. Vaizdžiai atpasakojama valdžios persekiojimo priemonės prieš Lietuvos tikinčiuosius, naudojant ištraukas iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikų.

Šį leidinį galima gauti už \$ 2: Lithuanian Catholic Religious Aid, 351 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207, USA.

= Argentinos vyskupų konferencija prieš Kalėdas paskelbė dokumentą, išreikšdami didelį susirūpinimą dėl valdžios kontroliuojamų susižinojimo priemonių, leidžiant pasileidimo propagandą. Argentinoje daugelis politinių veikėjų, kurie nepritaria valdžiai, pradingsta su savo šeimomis, jie sukišami į koncentracijos lagerius, vyskupai juos užstoja ir prašo valdžios paleisti

● **Canberra.** Federalinė vyriausybė vos išvengė didesnės krizės, kai opozicijos parlamentaras Mr. Bob Hawke ministerį pirmininką Mr. Fraser pavadino melagiu. Parlamento pirm. Sir Bill Snedden dėl įžeidimo nesiėmė jokios akcijos. Ginčas išsilo, kai ministeris pirm. Mr. Fraser parlamente pranešė, jog Viktorijos opozicijos lyderis Mr. Cain nenori pripažinti Karališkos komisijos tyrimų dėl Statybos darbininkų federacijos ir Uosto unijos prasižengimų.

● **Canberra.** Australijos demokratų partijos lyderiui Don Chipp pasiskelbus, kad senate nepraleis mokesčių uždėjimo laikraščiams, žurnalams ir knygoms, vyriausybė liktų be galios Senatui netvirtinant parlamento nutarimų. Tada neišvengiamai turėtų įvykti parlamento ir Senato nauji rinkimai, nes be Senato daugumos valdžia negalėtų valdyti.

● **Sydnejus.** Australijos katalikų Bažnyčios Primas - Sydnejus arkiv. kardinolas Sir James Freeman lapkričio mėnesį sulaukė 75 m. amžiaus ir tada turėtų jau pasitraukti iš pareigų. Minimi jo vieton kandidatai - Canberros - Goulbourn vyskupas Edward Clancy, 59 m. ir vysk. Patrick Murphy, 62 m., kuris dabar yra Sydnejaus vyskupo pagalbininkas. Tai labai svarbi vieta, tampant Australijos pusketvirtą milijoną katalikų dvasiniu vadovu.

● **Tasmanijos darbiečiai** skaldosi, kai vėl kita parlamentarė Mary Willey pasitraukė iš partijos ir pranešė, kad prisidės prie valdžios nepasitikėjimo pasiūlymo nuversti valdžią. Tasmanija gali turėti savo valstijos rinkimus jau birželio gale.

● **Vašingtonas.** Amerikos valstybės sekretorius Mr. A. Haig per televiziją pranešė, kad turi dokumentuotų įrodymų, jog Sovietų Sąjunga naudoja chemines nuodingas dujas Afganistane, Laose ir Kampučijoje. Tuose trijuose kraštuose sovietai nuuodijo tūkstančius civilių žmonių, maždaug tarp 5.000 ir 30.000. Dokumentų raportas sudaro pora storų knygų.

● **Etiopijos kariuomenė** sovietų remiama pradėjo masinę ofensyvą prieš Eritrėjos išsilaisvinimo kovotojus, naudoja mirtinas dujas, Napalmo bombas, puola su 12 divizijų apie 90.000 kareivių. Pranešama, kad puolanciuose daliniuose yra virš 2.000 sovietų ekspertų. Eritrėjoj pasipriešinimas prieš Etiopiją tęsiasi jau 20 metų.

● **Indonezija** prieš porą savaitių išvarė du rusų diplomatus šnipus. Dabar praneša, kad Aerofloto pareigūnas Finenko kratos metu po drabužiais turėjo mažytį radijo siųstuvą ir priimtuvą, palaikydamas nuolatinį kontaktą su Rusijos ambasada. Jis buvo Rusijos karinės žvalgybos GRU - karininkas. GRU yra sovietų kariuomenės štabo svarbiausias žvalgybos direktoratas, svarbesnis už KGB.

TĒVIŠKĒS AIDAI

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIET. KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius kun. Pr. Dauknys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 20. Kituose kraštuose \$ 25. Atskiras numeris 50 centų. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

TĖVIŠKĖS AIDAI

LIETUVOS ŠVENTASIS KARALAITIS

Sv. Kazimieras lig šiol yra viintelis Bažnyčios pripažintas lietuvių tautos šventasis. Jis savo asmenyje jungia iš tėvo Kazimiero pusės garsiausią Lietuvos didžiųjų kunigaikščių Gediminaičių dinastiją, iš motinos Elzbietos pusės - garsiąją Europos karalių austrų Habsburgų dinastiją. Jaunasis Kazimieras įgyvendino gražiausias krikščioniškas dorybes ir per Vilnių jaugo į lietuvių tautą, iškilio į altorių garbę ir tapo Lietuvos dangiškojo Globėju. Jis mirė pačioje savo jaunystėje, eidamas 26-tuosius savo gyvenimo metus, Gardine 1484 m. kovo 4 d., palaidotas Vilniaus katedroje. Aplinkos žmonės jį nušvietė savo herojiškomis dorybėmis. Netrukus po mirties pradėjo garsėti stebuklais, teikdamas iš dangaus prašomų malonių.

Sv. Kazimieras turėjo būti labai gabus. Jo mokytojas kanauninkas Jonas Dluogošas, žymus teologas, kronikininkas ir vėliau nominuotas Lvovo arkivyskupu, savo auklėtinį Kazimierą aprašė, kaip "puikų retų gabumų ir nuostabaus mokslumo jaunuolį". Kitas humanistas - italas Kalimachas, gyvenęs Krokuvo karališkame dvare, buvo sužavėtas Kazimiero kilnumu, dorumu, jo žodžiais tariant, tai buvo "šventas jaunuolis". Už visus savo keturis jaunesnius brolius Kazimieras buvo energingesnis, valingesnis, gabesnis, labai pamaldus, skaistus, išaugo tvirta asmenybe, vadovaudamas ir aktyviai dalyvaujdamas viešajame valstybės gyvenime ir beveik iki savo gyvenimo galo stovėdamas prie savo tėvo politiniuose reikaluose ar jį pavaduodamas, nepaprastai branginęs tikėjimą.

Sv. Kazimieras ir šiandieną patraukia kiekvieno širdį, bet ypač jaunimo. Jis gerai išsimokslino, kad įgytoms žinioms galėtų tinkamai tarnauti žmonėms, savajai tautai. Tai pareikalavo daug ištvėmės, nuolatinių pastangų. Tėvo Kazimiero - Lenkijos karaliaus ir Lietuvos Didžiojo Kunigaikščio pavestas Vilniuje ėjo Lietuvos kanclerio pareigas, mūsų terminais tai buvo vidaus reikalų ministeris. Visur pasižymėjo teisingumu, savo asmenybės taurumu, susivaldymu. Dievo ir artimo meile. Buvo gerai išmokęs kelias kalbas - lenkų, lotynų, vokiečių, o iš savo tėvo lietuvių kalbą. Su tėvu važinėdavo priimdamas užsienio pasiuntinius, išmoko gerai orientuotis politiniuose valstybės reikaluose.

Už poros metų - 1984 - minėsime jau 500 metų sukaktį nuo sv. Kazimiero mirties. Tai nemažas laiko tarpas, bet savo dvasia, savo gyvenimo paliktu šventu pavyzdžiu ir šiandieną sv. Kazimieras gyvas. Lietuvių jaunimo organizacijos - ateitininkai ir skautai sv. Kazimierą pasrindko savo Globėju, o popiežius Pijus XII sv. Kazimierą 1948 m. raštu paskyrė jį viso lietuviškojo jaunimo ypatinguoju Globėju.

PD

GAVĖNIOS REKOLEKCIJOS

Australijos Federalinis Katalikų Imigracijos direktorius monsinyoras G. N. Crennan jau pranešė visiems Australijos Arkivyskupams apie kun. Kazimiero Pugevičiaus atvykimą iš New Yorko pravesti lietuviams Gavėnios Rekolekcijas ir savo rašte Arkivyskupams pažymi, kad kun. K. Pugevičių Rekolekcijoms pakvietė Lietuvių kunigų sekretoriatas ir ypač Sydnėjaus lietuvių klebonas mons. P. Butkus MBE. Katalikų Imigracijos Komitetas Rekolekcijas lietuviams pavirtino šiose vietovėse:

- Perth - kovo 5, 6, 7 d.d.
- Adelaide - kovo 12, 13, 14 d.d.
- Hobart - kovo 20, 21 d.d.
- Geelong - kovo 24 d. vakare.
- Melbourne - kovo 26, 27, 28 d.d.
- Canberra - kovo 31 ir balandžio 1 d.
- Sydney - balandžio 2, 3, 4, d.d.
- Brisbane - balandžio 6, 7, 8 d.d.

Kun. Kazimieras Pugevičius gimė Amerikoje, Baltimorės mieste 1928. IV. 29. Baigė Lietuvių sv. Alfonso pradžios mokyklą, St. Charles College ir Katalikų universitetą Vašingtone filosofijos ir teologijos magistrų laipsniais. Ėjo įvairias pareigas amerikiečių ir lietuvių parapijose, buvo Lietuvos Vyčių ir Ateitininkų tautinis kapelionas, Baltimorės arkivyskupijos radijo ir televizijos direktorius, ėjo ir kitas atsakomingas pareigas. Šiuo metu yra Lietuvių Katalikų Religinės Salpos ir Lietuvių Informacijos Centro direktorius, Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikų vertimo į anglų kalbą redaktorius. Kai tik

TEATRE ATSKLEIDŽIA SOVIETŲ VERGŲ ŠIURPĄ

Lietuvis teatro režisierius Jonas Jurašas sausio mėnesio pradžioje aukštos reputacijos New Yorko eksperimentiniame teatre - Theater for the New City, pastatė naują veikalą. Tai Marijos Rasos slapyvardžiu lietuvių dramaturgės sukurtą dviejų veiksmų dramą "Zekai" - Kaliniai, kuri remiasi iš Sovietų Sąjungos ištremtu rusų rašytojo Aleksandro Ginsburgo pasakojimais apie jo patirtus išgyvenimus sovietų sunkiųjų darbų stovyklose. Veikalas nėra propagandinis. Jame įtikinamai perteikiama jaudinanti aštuonių žmonių grumtis su absurdiška komunistų sistema, individo spauda ir visus smaugiančia desperacija. Vienas veikėjas dramoje yra lietuvis Balys Sakalas. Iš lietuvių į anglų kalbą dramą išvertė Aušrinė Bylaitė. Scenovaizdį sukūrė tik prieš pusmetį iš Sovietų Sąjungos į Vakarų pasitraukęs Maskvos Dailės teatro scenografas Aleksandras Okunis. Amerikiečių spauda atkreipė dėmesį, kad šioje dramoje ir talentingame jos pastatyme yra sukaupta sovietinės buities patirtis, nepaprastai ryškiai atkurtas Vakarų pasauliui dar sunkiai suprantamas košmariškas sovietinių koncentracijos lagerių pasaulis.

LRTV

Kun. Kazimieras Pugevičius

gaunamos iš Lietuvos pogrindžio Kronikos, tuojau verčia į anglų kalbą, jas išleidžia Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybė ir jos iš-

siuntinėjamos vyskupams, visuomenės veikėjams Amerikoje. Kun. K. Pugevičius rūpinasi lietuvių sąžinės belaisviais sovietų koncentracijos lageriuose, jų ir jų šeimų šėlimu, parama. Apie juos suteiks daug žinių atvykęs, ne tik mums lietuviams, bet ir australams per televiziją, radiją ir kituose susitikimuose.

Sydnėjaus kardinolas Jo Eminencija J. Freeman pranešė, kad kun. Pugevičiaus atvykimas atneš daug naudos Lietuvių Bendruomenei. Adelaidės Arkivyskupas J. Gleeson savo laiške rašo, kad kun. K. Pugevičiaus vizitas bus labai vertinamas ir Lietuvių Bendruomenė Adelaidėje jį gražiai ir svetingai priims, jam linkėdamas Dievo palaimos.

Lietuvių Sielovados kunigai prašo nedaryti jokių kitų parengimų Rekolekcijų metu ir gausiai visiems dalyvauti savo miesto Rekolekcijose.

Kun. Pr. Dauknyš

Popiežiaus vizitas Afrikoje

Popiežius Jonas Paulius II lanke Vakarinę Afriką vasario 12-19 dienomis, padaręs 8.000 mylių kelionę, pasakęs virš 30 kalbų. Stebimasi jo stipria sveikata, kuri ir jaunam valstybininkui toks aktyvumas būtų sukėles didelio nuovargio. Aplankė Nigeriją su 80 milijonų gyventojų, ten katalikų pusė šešto milijono, kunigystei ruošiasi seminarijose 400 klierikų. Gabon respubliką, kuri turi apie vieną milijoną gyventojų, katalikų apie 45%. Ekvatorinę Gvinėją su geru pusmilijoni gyventojų, kurių didesnė pusė katalikai. Benin respubliką, nuo 1972 m. komunistų valdomą, turi apie 4 mil. gyventojų, katalikų virš 15%. Misionieriai buvo ištremti, bet nuo 1977 m. kiek atleido religijos varžymus.

Visose aplankytose vietovėse Popiežius sutraukė didžiules minias žmonių, ne vien katalikų, bet ir įvairių tikėjimų, ypač mahometonų, pamatyti ir išgirsti kalbant Popiežių.

Nigerijoje Popiežius kalbėjo: "Atvykau pas jus Jėzaus Kristaus vardu, trokšdamas su jumis susitikti, jūs išklausyti, drauge su jumis au koti Eucharistinę Auką. Atvykstu skelbti jūsų tarpe Kristaus mokslą, stiprinti jus tikėjime ir meilėje Dievui ir jūsų broliams. Atvykstu padrašinti vyskopus ir kunigus, dirbančius evangelizacijos darbą ir su meile tarnaujančius žmonijos gerovei". Jonas Paulius II savo kalbomis prisiminė ir ligonius, senelius, invalidus, visus kančios ir skausmo slegiamus, trokšdamas juos paguosti ir sustiprinti.

Onitša mieste jaunimui Popiežius kalbėjo: "Jaunystė yra gražiausių vilčių, pasiryžimų, entuziazmo, didingų planų ir idealų amžius. Būkite uolūs geresnio pasaulio kūrėjai, pilnai atsivėrę nuoširdžiam bendradarbiavimui su visais geros valios žmonėmis. Būkite dėkingi savo tėvams ir savo mokytojams, mylėkite ir gerbkite juos, padėkite jiems ir jų klausykite. Išsiugdykite aukos dvasią, uoliai mokykitės ir dirbkite, atlikdami

jums patikėtas pareigas. Su pilnu atsakomybės nujautimu dalyvaukite katalikiškose pasauliečių apšaltavimo organizacijose, liudykite Kristų. Jaunas žmogus turi būti drausmingas, turi išsiugdyti tvirtą charakterį, turi būti asmuo, kuriuo būtų galima pasitikėti".

Po išpūdingų pamaldų Nigerijos sostinėje Lagose Popiežius susitikimo vyriausybės namuose su Nigerijos prezidentu ir čia pabrėžė savo kelionės grynai religinį - apaštalinį pobūdį - susitikti su tikinčiais, ne tik su katalikais, bet ir kitų krikščioniškųjų bendruomenių nariais ir drauge su jais išpažinti bendrą tikėjimą į meilės ir galtingumo Dievą. Visur pabrėžė žmogaus teises, žmogaus orumą, religijos laisvę ir tik tokiu būdu galima sukurti tikrai ir pilnai humanišką pažangą. PD

DRĄSUS JAV AMBASADORIAUS ŽODIS

Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė privalo padvigubinti savo pastangas, užtariant Sovietų Sąjungoje persekiojamus žmogaus teisių gynėjus. Tai pažymėjo amerikiečių delegacijos Madrido konferencijoje pirmininkas ambasadorius Kampelmann, Vašingtone kalbėdamas Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisijos posėdyje. Komisijai yra pavesta tikrinti, kaip yra konkrečiai įgyvendinami Helsinkio konferencijos baigiamojo akto skelbiami principai. Komisijos posėdis įvyko ryšium su dviejų metų sukaktimi, nuo akademiško Sacharovo ištreimimo iš Maskvos į Gorki. Ambasadorius Kampelmann išskėlė ne tik akademiško Sacharovo, bet ir kitų skaitlingų žmonių Sovietų Sąjungoje ryžtingą veiklą, ginant pagrindines žmogaus teises bei laisves. Daugelis jų yra dėl to persekiojami ir net kalinami, pažymėjo ambasadorius, dėl to jiems reikia laisvojo pasaulio pagalbos.

LRTV

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai 10 metų

Kronika tapo viso laisvės sąjūdžio ašis Lietuvoje

Nuo 1968 m. sovietų okupuotoje Lietuvoje prasidėjo naujas ir labai skirtingas rezistencijos laikotarpis. Ši naujoji rezistencija visų pirma iškilo ne tautiniu, bet religiniu rūpesčiu, kai buvo įvesti nauji religinio gyvenimo suvaržymai. Prasidėjo šis rezistencijos laikotarpis peticijų rašymu vaidžios pareigūnams, pasiekdamas 1972 m. garsiuoju per pasaulį nuskambėjusiu prašymu Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui Kurt Waldheimui, pasirašyta 17.054 lietuvių tikinčiųjų. Į visas peticijas nebuvo atsakyta, bet lietuviai tikintieji katalikai nesiliovė rašę prieš valdžios pareigūnus, kurie laužo ir sunaikina žmogaus teises. Tose aplinkybėse kilo pogrindžio žurnalas "Liet. Katalikų Bažnyčios Kronika". Pirmasis numeris pasirodė 1972 m. kovo 19 d. - Bažnyčios Globėjo šv. Juozapo šventėje.

Pradžioje Kronika buvo beveik nepastebėta, bet ji greitai sulaukė įtakos ir svarbos Lietuvoje ir užsienyje. Iki šiol laisvąjį pasaulį pasiekė 49 numeriai, paskutinis išėjęs 1981 m. rugsėjo 8-tos - Tautos Šventės proga, ir Vakarų pasiekęs už poros mėnesių. Nežiūrint komunistų valdžios intensyvių pastangų sunaikinti jos leidimą, kol kas Kronikos leidėjai išvengė susekimo bei jų išdavimo. Kronika pasirodo maždaug kas ketvirtis metų. Kiekviena laida turi 40-86 puslapius, mašinėle rašytus suglaustom eilutėm. Kronika skelbia tikinčiųjų ir kunigų pareiškimus, protestuojant prieš religijos diskriminaciją ir priešpaudą, teismų bylas prieš kunigus ir pasauliečius už religinę veiklą, įvykių apžvalgą įvairiose Lietuvos vietose, pateikia Lietuvos katalikų Bažnyčios padėties apžvalgą. Vėliau Kronika pradėjo rašyti ir persekiojimų faktus, tiesioginiai nesurištus su religija. Praneša apie žmogaus teisių nuslopinimą apskritai ir ypač tautinių teisių nuslopinimą.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika tapo ašis viso sąjūdžio Lietuvoje dėl žmogaus teisių ir religijos laisvės nuo pat pirmojo savo numerio. Galėtume paklausti pagrindinius klausimus: Kas ją pradėjo? Kas ją leidžia? Kaip ji išdalinama? Net jeigu ir žinotume tuos atsakymus, tai komunistų KGB saugumas norėtų labai su-

žinoti tuos atsakymus ir nežiūrint areštų, teismų, komunistų valdžia dar neįsilažė į šios organizacijos vidų. Kronika pasirodo kalbanti autoritetingai, plačiai atstovaudama Lietuvos kunigų ir pasauliečių masei. Per visą dešimtmetį sovietų valdžia sumobilizavo visus išteklius šmeižti tikinčius ir griauti Bažnyčios autoritetą.

Kun. Pr. Daukyns

FILMAS APIE PREZIDENTĄ

A. SMETONĄ

Los Angeles mieste įvyko premjera vienos valandos dokumentinio filmo apie Lietuvos respublikos prezidentą Antaną Smetoną. Parodomi Nepriklausomos Lietuvos vaizdai, prezidento atvykimas į Ameriką, jo lankymas lietuvių kolonijų iki tragiškos mirties Clevelande 1944 metais. Filmas pagamintas Lietuvių Tautinės Sąjungos rūpesčiu ir pastangomis. Tikimės, kad šis filmas bus atvežtas ir į Australiją.

Juozas Janušaitis pasitraukė iš Australijos baletu

Po 14 metų Australijos baletu, Juozas Janušaitis jau nebešoka. Daug reikalaujantis klasikinio baletu menas yra žiaurus ir nedėkingas šokėjams, 14 metų scenoje tai ilgas, didelių fizinių reikalavimų laikotarpis, kada diena prasideda su baletu pamoka ir baigiasi vėlyvu spektakliu.

Pereitų metų Australijos baletu artistų nesutikimai su baletu vadovybe ir po to sekęs ilgas 26 dienų streikas privedė prie 15 šokėjų atstatydinimo. Kartu su kitais pagrindiniais artistais sceną paliko ir Juozas Janušaitis. Jo pasitraukimas bus ilgai jaučiamas australiškame baletu, o žiūrovams, baletu meno mėgėjams, bus didelis nuostolis. Lietuviai baletu teatro lankytojai Melbourne, Sydnejuje ir Adelaidėje prisimins Juozą Janušaitį jo atmintinose rolėse: Rothbartas Gulbių Ežere, Princas Greminas Onegine, Don Kichotas Don Kichote, Courlando kunigaikštis Zizel, Lysander Sapne, Generolas Graduation Ball, Kareninas Anna Kareninoje.

Juozui Janušaičiui labiausiai patikdavo ir tikdavo šokti romantiškų šokių rolės. Scenoje jis tipingas australų baletu atstovas - pasižymi žėga, gajumu, gyvybe ir išvaizda. Geriausiose savo sukurto se rolėse, kaip Rothbartas (Gulbių ežere) ir Greminas (Onegine) jis įdėdavo į vaidmenį reikiama didingumo, solidumo, ko taip trūko kitų solistų sukurtose tose pačiose rolėse. Būdamas aukšto ūgio, gražaus sudėjimo, scenoje visuomet buvo įtikinantis. Jis nepervaldindavo, galėjo įdomiai šaržuoti šokamą charakterį, kaip pavyzdžiui Generolo rolėje "Graduation Ball" baletu. Jam asmeniškai patikdavo

šokti pagal amerikono John Butler choreografiją. Mėgdavo šokti su prima balerina Marilyn Rowe, kuri, jo žodžiais: "inspiruoja, sukelia norą šokti ir yra reiki sau ir partneriui".

Juozas atvyko su tėvais į Australiją būdamas 2 metų. Baletą pradėjo mokytis A. Babičevos (kilimo rygtie) studijoje Adelaidėje. Tuo pačiu metu Babičevos studijoje mokėsi ir Regina Plokštytė, vėliau išvažiavusi tęsti studijas į Londoną. Juozas Janušaitis A. Babičevos studijoje pasirodė kaip daug žadantis šokėjas ir, gavęs stambią piniginę E. Barovansko - Australijos baletu kūrėjo stipendiją, tapo priimtas į Australijos baletu mokyklą Melbourne.

Juozas Janušaitis išaugo kartu su Australijos baletu, kuris yra labai jaunas, palyginti su kitų kraštų baletu kompanijomis. Įkurtas jis 1962 metais, ir nuo to laiko Australijos baletas visuomet džiugina žiūrovus ir per trumpą laiką jis susilaukė tarptautinio pripažinimo, o pasaulinių kritikų pripa-

žintas kaip turintis discipliną, spindintis jaunatviškumu ir stropiu šokių paruošimu.

Kartu su Australijos baletu Juozas Janušaitis yra apkeliavęs visą pasaulį ir šokęs:

1967 metais - Čili, Kolumbijoje, Peru, Argentinoje, Meksiko, Jamajkoje, Trinidate ir Kanadoje (Expo 67); 1968 metais - Singapūre, Hong Konge, Tailande, Japonijoje, Korėjoje, ir Kambodijoje; 1970-71 metais - JAV Los Angeles, New Yorke ir San Francisko; 1973 metais - SSSR Maskvoje ir Odesoje, Rumunijoje, Lenkijoje ir Cekoslovakijoje; 1976 metais - Londone, New Yorke ir Vašingtone; 1980 metais - Kinijoje, Meksikoje.

Jis yra įdomus privačiame gyvenime - santūrus, simpatiškas, tvarkingas. Geras virėjas ir pulkus namų dekoratorius, kiekvieną darbą atlieka su retu kruopštumu. Nors ir nematęs tėvų žemės, puikiai kalba lietuviškai, prie progos gražiu balsu dainuoja lietuvių liaudies dainas, dažnai net retai girdėtas.

Dabar Juozas Janušaitis, palikęs baletinę scenos profesiją, yra egzotinių bei šiaip kambarinių augalų krautuvės savininkas (Plantman, Centreway, 259-263 Collins St. Melbourne). Jis prižiūri savo augalus su didele meile ir atsидėjimu. Tačiau, jo žodžiais, jis visuomet norėjęs daryti.

Sėkmės Juozui Janušaičiui.

J. Zalkauskas

● Kaune sausio 29 d. mirė Sv. Antano bažnyčios altaris kun. Antanas Zalkauskas, 68 m., kunigų įšventintas 1938 m.

Atsinaujinimas pagal Vatikaną II-ji Susirinkimą

Mintys iš kun. Petro Butkaus, MBE, paskaltos ALK Federacijos Suvažiavime Melbourne

(Tęsinys)

Motina nesugebėjo jam paaiškinti, kad jo gyslose tekėjo skirtingas kraujas. Juk vaikai nesupranta šališkumo. Bet vieną dieną jo žingeidumas sužinoti kas darosi už tos gatvės ribų buvo toks didelis, kad jis peržengė tas gatves, kuriose jam buvo leista bėgioti ir jis atsidūrė už žydų geto ribų. Netrukus prie jo prisistatė grupė vyresnių berniukų. Jie paklausė ar jis yra "kyki" - taip Amerikoje pravardžiuodavo žydus. Jis atsakė nežinąs, tokio žodžio nebuvo girdėjęs. Tada vaikai paklausė ar jis yra Kristaus žudikas. Ir vėl Mike atsakė nežinąs. To vardo jis niekada nebuvo girdėjęs. Tada vyresnieji berniukai paklausė, kur jis gyvena. Mike gerai žinojo savo adresą ir atraportavo jį vaikams. "Tai tu esi Kristaus žudikas, tu esi krikščionių teritorijoje ir mes esame krikščionys. Mes pamokysim tave būti ten, kur tu priklausai". Ir taip jie primusė mažą berniuką, sukruvino jo veidą, sudraskė jo rūbus ir išvarė jį jo teritoriją. Nusigandusi

motina klausė sūnaus, kas su juo atsitiko. Jis tegalėjo atsakyti tik vieną žodį "nežinau". Kai motina numazgojo kraują nuo jo veido, apbrėgė jį švariais rūbais ir laikė jį savo glėbyje, jis priglaudė savo sutinusias lūpas prie motinos ausies ir paklausė: "Mama, kas yra Kristus?". Mike Gold mirė 1967 m. Savo paskutinės gyvenimo dienas jis praleido vienoje New Yorko katalikų lbdarinoje draugijoje, kurią vedė Dorothy Day. Kartą ji apie Mike Gold taip išsireiškė: "Mike Gold valgo kiekvieną dieną prie Kristaus stalo, bet jis turbūt niekad jo nepriims, nes jis negali užmiršti tos dienos, kada jis pirmą kartą išgirdo jo vardą. Ir taip jis mirė".

Panašiai atsitiko ir su Mao Tse Tung. Vieną dieną, jau būdamas suaugęs jaunuolis, jis išgirdo, kad mylimas misionierius, pas kurį jis kažkada mokėsi, atvyko į Kiniją ir apsisistojė viename viešbutyje. O jis taip norėjo jį pamatyti ir su juo pasikalbėti. Bet jam tik įžengus į viešbutį, jis buvo prievarta iš jo išstumtas, nes ten buvo leidžiama eiti tik baltiesiems. Mao pasidarė komunistinės Kinijos vadas. Kas būtų atsitikę, jei Mao

nebūtų buvęs išstumtas iš to viešbučio, jei jis nebūtų išgyvenęs to paniekinimo, kurį baltoji rasė jam parodė ir jis būtų turėjęs progos pasikalbėti su savo buvusiu mokytoju? Gal Kinija šiandien būtų kitokia. Gal? Kas žino?

Mes esame vienos didelės šeimos nariai ir vadiname save broliais ir sesėmis. Mus jungia viena bendra idėja. Bet ar tas broliškumas reiškiasi tik tada, kai mes susitinkame ir vėl nutrūksta kai išsiskiriame? Ar mes esame atskiros palaidos dalelės, ar vienas glaudžiai susigyvenęs vienetas? Kaip mes žiūrime į savo tautiečius - brolius ir seses lietuvius? Ar užplūsta mūsų širdis džiaugsmo banga, kai mes sutinkame lietuvių? Juk tie lietuvių yra mūsų tautos dalis, pasklidusi po visą Australijos kontinentą. Mes turime nemažą skaičių gyvenimo vakarą pasiekusių lietuvių. Vieni prisitaikė prie vietinio gyvenimo sąlygų, išmoko kalbą ir susirado nuosirdžių draugų australų tarpe. Kiti, deja, neišmokę kalbos ir išleidę į gyvenimą savo jau suaugusius vaikus, yra labai vieniši. Ar mes, pamatę juos susirinkimuose ar kitose susitikimo vietose, nusišypsime jiems ir paklausime kaip jiems einasi? Ar skiriame jiems bent trumpą valandėlę laiko pasidailinti bendrais išpužiais? O vyresnis žmo-

Lietuvos išlaisvinimo perspektyvos

Mintys Vasario 16-tos minėjime Melbourne

Per trumpą nepriklausomybės laikotarpį lietuvių tauta parodė sau ir pasauliui, kad ji viena sugeba daug geriau tvarkytis ir progresuoti, negu abu pretendentai į jos užvaldymą, - rusai ir lenkai.

Dėl to nepriklausomybės atgavimas yra mūsų tautos raktai į ateities laisvę.

Lietuva vėl bus laisva. Tik tam reikia, kad mūsų tauta išliktų gyva iki naujos laisvės dienos. Tai yra pagrindinė laisvės atgavimo sąlyga.

Sibire kalėjimuose, partizanų kovose netekome daug jaunų ir gabių lietuvių. Svetima aplinka nutautina jaunąją kartą, bėgantys metai reatina mūsų eiles. Iš viso esame praradę apie ketvirtadalį geriausių lietuvių.

Blogiausia, kad čia dar nesibaigia mūsų tautos nykimo rūpesčiai. Lietuvių šeimų vidurkį sudaro tik 3,3 asmenys. Šeimos neužaugina nei po du vaikus, kad papildytų mirusių tėvų vietą. Kad tauta augtų, reikalinga pakelti gimimų skaičių, kuris mažėdamas paskutinių 20-ties metų greitumu gali priversti prie lietuvių išnykimo. Kol kas dar turime šokią tokį prieauglį, bet esame priėję prie kritiško ribos. Užtenka, kad gimimų skaičius toliau mažėtų, kad po 80 metų beliktų tik trečdalis lietuvių!

Antra mūsų nelaimė yra alkoholizmas. Jis veda prie šeimų iširimio, jų ekonomiškos padėties pablogėjimo ir neigiamai veikia į vaikų auklėjimą.

Trečia lietuvių tautos nykimo priežastis yra visiems gerai žinomas rusinimas.

Vardan laisvės atgavimo turime kovoti prieš tris minėtus pavojus mūsų tautai ir valstybei, būtent: gimimų mažėjimą, girtuokliavimą ir rusinimą.

Savaime kyla klausimas: kaip? Paremiame daugiavaikes šeimas, skatinant gimimų padauginimą, kaip geriausia ginklą prieš tautos

rusinimą ir naikinimą.

Lietuvos, kartu ir kitų pavergtų tautų laisvės diena išauš tik subyrėjus Rusijos imperijai. Vakarai ne tik nėra pasiryžę mūsų vaduoti, bet net dėl savo laisvės neturi pakankamai noro nei drąsos rimčiau kovoti. Vakarai paliko Čekoslovakiją ir Vengriją Dievo valiai, kada jos bandė atgauti prarastą laisvę. Tada Vakarai turėjo absoliutinę atominį ginklų persvarą ir būtų užtekę, kad pasakytų aiškų "ne", kad rusų tankai nebūtų pasirodę nei Pragoje nei Budapešte ir dabar Rytų Europa jau būtų laisva. Dar anksčiau, Jaltos konferencijoje, Vakarai pardavė Rytų Europą Maskvos budeliams. Per daug skaitlingos yra vakariečių klaidos, kad jas visas suminėti. Būtu mė labai naivūs, jei tikėtumėm, kad tokie Vakarai mus išvaduos. Užtenka, kad praradome 30-50.000 vyrų partizanų kovose po antrojo pasaulinio karo, tikėdami į Vakarų pagalbą. Du kartus mūsų partizanų atstovai atvyko į Londoną iš Lietuvos miškų prašyti pagalbos. Nieko!

Ir vis dėlto šiandien turime daugiau vilties laisvės atgavimui, negu bet kada laike paskutinių 40 vergovės metų! Šiuo metu mūsų geriausi sąjungininkai yra komunistiniai metodai Rusijos imperijoje. Jie neleidžia vystytis Rusijos ir užimtų kraštų ekonomijai, jie yra maisto ir industrijos produkcijos stabdis, jie kelia pagiežą užimtuose kraštuose dėl tautinio ir religinio persekiojimo ir jie veda prie neišvengiamo sistemos ir imperijos žlugimo. Porevoliucinė istorija aiškiai rodo, kad komunizmas nei geruoju nei su žiauriausio teroro pagalba negali būti įgyvendintas.

Rusijos imperija buvo ir yra plečiama prisidengus komunistine išvadavimo skraiste. Rasiniai, ekonominiai, religiniai ir politiniai konfliktai yra ir buvo naudojami revoliucijų ir pilietinių karų sukėli-

mui. Nepagrįsti streikai turi tikslą sunaikinti uemokratiščių kraštų ekonominę gerbūvį, spaudos laisvę panaudojama prokomunistinei ir prosovietinei propagandai, demokratikos partijos yra lyg laiptai, kuriuos vartoja marksistai, kad jų vardu paimtų valdžią į savo rankas. Anglijos darbiečių partija jau dirba rusų labui. Australijoje nedaug bėtrūksta, kad tas pat atsitiktų. Argentinoje per peronistų partiją raudoni partizanai jau buvo priėję iki prezidento rūmų.

Minėti pasisekimai yra pavojingi pačiai Rusijai. Pavergtos tautos, pamėginusios sovietinę santvarką, nenori daugiau apie ją žinoti ir tik laukia progos vėl laisvę atgauti. 130 milijonų rusų jau nepajėgia sukontroliuoti dvigubo skaičiaus pavergtųjų. Imperijos pamatai pradeda braškėti. Iki šiol Kremlius nežino kaip išspręsti Lenkijos keblią padėtį. Lenkija paskendusį skolose, krašte trūksta maisto ir kasdieniųjų reikmenų, industrija ir žemės turtų eksploatacija veikia sustojusi, žmonės reikalauja daugiau laisvės ir nekencia rusų, kurie yra kalti dėl susidariusios padėties (sovietinės sistemos įvedimo Lenkijoje). Karo stovio įvedimas neišspręs Lenkijos katastrofiškos padėties. Rusija pati turi importuoti maistą ir aukštosios industrijos gaminius, negali, jei ir norėtų, Lenkijos trūkumų pašalinti. Tik panaikinimas komunistinės sistemos galės pagerinti Lenkijos padėtį, bet ne rusų tankai. Invazijos atveju iš Lenkijos gali pasidaryti antras dar blogesnis Afganistanas.

Ekonominė ir politinė pavergtų tautų padėtis veda Rusiją prie iširimio. Tik Vakarai su savo nuolatine pagalba dirbtinai išlaiko savo būsimą budelį gyvą.

Rusija yra priartėjusi tiek prie žibalo versmių, Afrikos mineralų ir Vidurinės Amerikos strateginių sričių, kad Vakarai turi apsispręsti: ar savanoriškai eiti į vergovę ar rimtai, ne su tuščiais žodžiais, pasipriešinti, panaudojant ekono-

mines ir politines priemones. Vakarai turi suprasti, kad tai būtų daug pigiau negu atominis karas. Konkrečiai Vakarai turėtų sustabdyti pagalbą Sovietų Sąjungai, panaikinti (atsaukti) Helsinkio ir Jaltos sutartis, reikalauti pasirašymo II pasaulinio karo taikos sutarties su galutiniu sienų nustatymu Europoje.

Jeigu Reagano valdžiai pasisektų laimėti vidaus ekonominį karą, yra lauktina, kad daug iš suminėtu priemonių būtų pavartotos.

Mes, per plačiai skaitomus laikraščius ir žurnalus, turime žadinti Vakarų pasaulį, kad jis suprastų, jog dabartinis karo pavojus ir neramumai didės, kol nebus sunaikinta Maskvos intrygų centralė. Tuo prisidėtumėm prie mūsų tautos laisvės valandos atėjimo pagreitimo.

Lietuvių kolonijos užsienyje yra mūsų tautos rezistencijos centrai. Dėl to turime stengtis jas kuo ilgiau išlaikyti. Remti lietuvišką spaudą, chorų, tautinių šokių grupes, lietuviškas mokyklas ir parapijas. Turime užmiršti apie ginčus savo tarpe. Turim ieškoti kas mus jungia, bet ne skiria. O tai yra — dirbti lietuvių tautos išlaisvimo ir jos laisvės labui.

Nuo 1918 iki 1940 metų šventėme Vasario 16 su džiaugsmu, po to virš 40 metų su skausmu, o dabar su apčiuopiama viltimi, kad neužilgo Lietuva vėl bus laisvų Europos tautų naras.

Nebūkim pasyvūs įvykių stebėtojai, nenuleiskim rankų ir dirbkim kiekvienas pagal savo išgalę Tėvynės labui.

Dr. J. Kunca

= Paryžiaus arkivyskupas Lustiger vienoje bažnyčioje kreipėsi į spaudos darbuotojus: "Meldžiu Visagalį Dievą, kad būtumėte laisvi žmonės, Dievo vaikų laisvės dalininkais. Laisvė yra pats esminis kiekvieno žmogaus sąžinės reikalavimas, laisvė žmogui yra nenuslopinama būtinybė. Laisvė yra didžiausioji vertybė, kurią laiduoja visi kankiniai, tiesos liudytojai".

gus taip džiaugiasi, kai jaunesnis jį prakalbiną? Ar mūsų veikimas susideda tik iš statistikų kiek, kur ir kada mes pasirodėme?

Sako, kad žmonės lengvai atpažindavo pirmuosius krikščionis, nes taip mylėjo vienas antrą. Ar žmonės atpažįsta mus iš to, kaip mes mylime vienas antrą. Ar žmonės atpažįsta mus iš to, kaip mes mylime vienas antrą, kaip mylime savus lietuvius, kaip mylime visus žmones?

Mūsų tautos himnas siūlo semtis stiprybės iš praeities tiem darbams. Bet ir dabartyje turime didelių pavyzdžių ir stiprybės šaltinių. "Paimkime, kad ir prof. Vytautas Skuodis, kurio išlaisvinimui tiek pastangų šiuo metu dedama. Skuodis parašė studijinį veikalą "Dvasinis genocidas Lietuvoje", tai parodė nestabią drąsą. Įsijungimas į akciją gelbėti šį Amerikoje gimusį lietuvių, kenčiantį dėl tikėjimo ir tautinės sąmonės, tai labai konkretus uždavinys mums visiems, ypač jaunimui. Skuodis pinai suprato ir įgyvendino Vatikano II Susirinkimo mintį apie pasauliečių apaštalavimą. Pagrindinę grėsmę tautai sudaro ne kultūrinis nutautėjimas, bet moralinių vertybių praradimas.

Pažvelkime šiandien giliai ir nuoširdžiai į savo širdis: ar negresia šis moralinių vertybių praradimas ir mums čia iševijoję?

Mums, kuriuos niekas nespaužia, niekas nepersiekioja, niekas tikėti ir išpažinti savo įsitikinimų nedraudžia? Mums reikia čia Sadūnaitės, Gajausko, Petkaus, Skuodžio, Lapienio, Stanelytės. Kiek iš mūsų išdrįstame ar prisiverčiame išeiti iš savo patogių, gražių namų ir eiti visa laimėti Kristui savo pačių aplinkumoj, savam gyvenime!

Išvados

Nei vieni kunigai, nei vieni pasauliečiai nėra visa Bažnyčia. Bažnyčia yra visa Dievo tauta, kuri visa kartu arba negaluoja ir traukiasi iš pasaulio, arba žengia priekin ir laimi jį Kristui.

Nors Bažnyčia yra visada taip galvojusi, tačiau lig šiol nebuvo pasisakiusi taip įsamiškai ir išsamiai, kad Bažnyčia laiko pasaulietį vertu vesti jam savitu būdu atsakomybę už Bažnyčią. Ji laiko pasaulietį pajėgu išpažinti savo tikėjimą. Kaip kunigas yra pašauktas šventajai tarnybai, taip pasaulietis Dievo planu turi veikti pasaulyje, kad ir jame būtų vykdoma Dievo valia bei plečiama Dievo karalystė. Čia ir yra svarbus frontas. Mes, krikščionys, negalime politinį ar socialinį gyvenimą perleisti nekrikščionims. Pats Dievas pasakė: Paveldėkite žemę! Tai reiškia, kad

krikščionis ne dėl savo pasaulietiško pašaukimo bus išganytas, bet kaip tik dėl savo pašaukimo įvykdymo. Gera yra melstis ar sekmadienį priimti sakramentus, bet dar labiau svarbu įvykdymas to pašaukimo, kuris tarnautų žmonių ir žmonijos išganymui.

Tik savo nuostabia melie Veronika tarsi, privertė, kad Kristus paliko savo atvaizdą jos skaroje. Tokia pat be savimeilės meilė gali Kristaus atvaizdą atspausti žmonijos ir sielose. Kristus yra meilė, kuris pašaukė muitininkus ir paleistuves į Dangaus karalystę, kuris piktadariui pažadėjo rojų. Tai duoda vilčių, kad ir ši generacija neturi teisės nusiminti ar nustoti vilties. Ne mes sukūrėme šią situaciją, šią valandą, kurioje esame pašaukti - Dievas mus jon šaukia. Tad ar mes vis manytume, kad viduramžiais Dievo malonė buvo galingesnė ir plačiau apimanti negu mūsų laikais.

Ir pro kalėjimo langą žiūrėdamas vienas mato tik purvą - o kitas žvaigždes. Per daug žmonių šiandien įbedę akis į gyvenimo purvą, kuris trykšte trykšta iš laikraščių, filmų ir televizijos programų. Reikia daugiau pakelti žvilgsnį į žvaigždes, į taurumo idealus. Tada bus daugiau skaidrumo gyvenime ir žmonių sielose, iš kurių žaižaruos ir saulėti skaidrios moralės spinduliai.

Mindaugo pilaitė Putname seselių žemėje

Amerikoje Connecticut valstijoje Putnamo - Thompsono miestelių apylinkėje per daugelį metų lietuviška šviesa Amerikos lietuviams sklido iš lietuvių Marijonų vedamos kolegijos Marianopoly, o 1936 m. iš Lietuvos atvyko kelios Nekalto Marijos Prasidėjimo vardienės Seselės. Jų skaičius po II pasaulinio karo gerokai padidėjo ir ilgainiui įžiebė tokią lietuvišką ugnį, kuri ugdo išėivijos lietuvių jaunimą, suteikia globą seneliams.

Seselių veikla nukreipta dviem labai skirtingom kryptim: jaunimo auklėjimu ir senelių globa, per daugelį metų leidžia vaikams žurnalą Eglutę. Senelių globai Seselės turi du namus: Villa Maria ir modernius Matulaičio namus, kuriuose gyvena 120 nuolatinės globos vyresnio amžiaus žmonių, o Vermonto valstijoje turi jaunimui stovyklavietę.

Putname prie miško pamatai ant Mindaugo pilaitės plėvėsuojančią Lietuvos Trispalvę. Mindaugo pilaitė - tai kun. Stasio Ylos grumtynių su apylinkės akmenimis išdava. Nuoširdusis kunigas ir istorikas, nors nacių koncentracijos stovyklose Stutthoffe gerokai iškankintas, sugebėjo savo jėgas sukaupti ir ilgainiui pastatė Mindaugo pilaitę, kurios vidų savo kūryba išpuošė skulptoriai Kašuba ir dail. Elskus. Pilaitė tokia stipri, kad laiko audros vargu ar ją sugriautų. Todėl

MELBOURNAS

MOTERŲ IŠVYKA

Melbourno Lietuvių Katalikų Moterų Draugija savo narėms ruošia išvyką į Phillip salą ir Inverloch pajūrį kovo 6 d., šeštadienį - ilgąjį savaitgalį. Išvyksime privačiomis mašinomis su savo antrosiom pusėm. Tai bus malonaus poilsio ir draugiško pabendravimo proga. Nakvynėm būsim aprūpinti ponų Valaičių vasarnamyje Phillip saloje ir ponų Statkų vasarvietėje Inverloche. Dėl informacijų ir dalyvavimo prašome kreiptis į pirminkę H. Statkuvienę, tel. 861 7811.

Valdybos Sekretorė

CANBERRA

Sydnėjaus Atžalos teatras lankėsi Canberroje sausio 20 d. Lietuvių klubo patalpose nemažą skaičių žiūrovų prajuokino "Tariamasis meilužis". Ačiū sydnėjiškiams.

Kitą dieną, sekmadienį, Nepriklausomybės paskelbimo šventės minėjimas. Sv. Mišias St. Mary's bažnyčioje aukojo kun. P. Martūzas ir savo pamokslu iškėlė lietuvių tautos ilgą kovą dėl laisvės. Po Mišių persikėlėm į Lietuvių klubą, kur tęsėm šventę toliau. Programoje vyko Baltijos tunto skautų sueiga, D. Labutytės - Bieri paskaita. Po Lietuvos himno vyko Apylinkės valdybos rinkimai, kurie praėjo gana sklandžiai po visų pranešimų. Išrinkti: pirm. A. Balsys, K. Kemežys, V. Howe, G. Kaminskas ir K. Makūnas. Revizijos komisija: J. Kovalskis, A. Stepanas, L. Budzinauskas, Minėjimą ir rinkimus užbaigė kava ir pokalbiai.

KM

ir kun. St. Yla ne be reikalo susirūpinęs, kam ją reikės palikti. Yra užuominų, kad Connecticut valstija pilaitę ir jos aplinką gali paversti istoriniu draustiniu.

Seselių vienuolyno žemėje yra daug lietuviško turto. Visų pirma dail. A. Galdiko palikimas - paveiksai, iškabinti specialioj menėj Raudondvary ir vienuolyno sienoje. Muziejus yra naujuose vienuolyno rūmuose. Po stiklais čia saugojami tautodailės dirbiniai, gintaras ir įvairios kitos lietuviškos

relikvijos. Kitame kambaryje yra didelė lituanistinė biblioteka, tinkamai sukataloguota. Už sodo, į kurį per didžiulias Seselių ruošiamas šventes vasaromis susirenka tūkstančiai lietuvių, stovi senasis prelato Pranciškaus Juro paliktas Alkos archyvas - muziejus.

Koks didelis kontrastas tarp nesaugių ir triukšmingų didmiesčių ir jaukioj laukų ramybės prisiglaudusios Putnamo Seselių sodybės, kur sukaupta dalis prarastos Lietuvos. VI.R.

TOLIMESNĖ MEL. SOC. INFORMACIJOS SK. VEIKLA

Vasario pradžioje buvo persvarstyta tolimesnė Melbourno Socialinės Informacijos skyriaus veikla (Skyrius buvo atidarytas 1981 8. 2 šešių mėnesių bandomajam laikotarpiui) bei jame teikiama patarNAVIMU pareikalavimams.

Per pirmus tris Skyriaus veiklos mėnesius į Skyrių buvo kreiptasi 28 kartus, daugiausia pensijų, chronišku ligonių priežiūros bei asmeniškų ar šeimos problemų reikalais. Laikui bėgant, formalus kreipimasis į Skyrių mažėja ir juos pakeičia vis didėjantis skaičius asmeniškų kreipimųsi į Skyriaus darbuotojas ne Skyriaus darbo valandomis. Kadangi Skyriaus organizatorių pagrindinis tikslas yra rasti būdą kaip padėti socialinės informacijos ar pagalbos reikalingiems Bendruomenės nariams, yra nutarta Skyriaus veikimo formą pakeisti.

Nuo 1982. 3. 1 Skyrius automatiškai kas sekmadienį neveiks. Norintieji pasitarti su Social Worker gali sutarti laiką telefonu skambinant D. Žilinskienei darbo valandomis tel. 342 7222 (tiesioginis telefonas) arba kreipiantis asmeniškai į Skyriaus darbuotojas ar Socialinės Globos Draugijos nares Lietuvių Namuose. Skyriuje kaip ir lig šiol bus galima gauti įvairių Departamentų informacines brošiūras bei reikalingus pareiškimų, prašymų formuliarius.

LIETUVIŲ TURTAS SOVIETAMS

"Tėviškės Žiburiai" praneša, kad liūdnas likimas laukia turto tų asmenų, kurie mirdami nepalieka testamentų. Jau buvo daug atvejų, kur lietuvių turtas atiteko sovietinei valdžiai pagal Kanadoje veikiančius įpėdinystės įstatymus. Tokio likimo susilaukė net buvusio gen. Lietuvos konsulo a.a. J. V. Gylio turtas, kurį buvo užrašęs savo žmonai, Pastaroji mirdama nepaliko testamentu. Sovietų Sąjungos advokatų centrinė įstaiga veikia Otavoje ir išnaudoja kiekvieną atvejį savo naudai. Dėlto labai svarbu turėti tinkamai surašytus testamentus.

Nuvykę į JAV lietuviai komunistai vaidina didelius partiotus, nesigėdina net lietuvišką patriotišką ašarėlę nubraukti, verkšlėdami prašo jus tylėti, neerzinti Maskvos, nes rusai mus "prarys". Jie tikina jus, kad Romo Kalantos auka atnešė Lietuvai visą blogį - Kremlius dar labiau sustiprins kultūrinį genocidą. Lietuvai galėtų padėti vien tik emigrantų tyla. Ir jūs šiuos KGB pasiuntinius sodinate už stalo! Ar tai ne politinis akumas?

Lietuva. "Aušra" Nr. 2 (42)

religiniame gyvenime

= Popiežius Jonas Paulius II antradienį priimdamas grupę įvairių kraštų profesinių sąjungų veikėjų, susirinkusių Romoje išreikšti solidarumui lenkų tautai, dar kartą įsakmiai pabrėžė darbininkų teisę jungtis į laisvas profesines sąjungas. Šią darbininkų teisę Bažnyčia visada ryžtingai gynė, rūpinamasi apsaugoti ir ugdyti žmogaus darbo orumą. Popiežius priminė savo tautiečius, kurie tėvynėje yra skaudžiai nukentėję nuo įvesto karo stovio: suimtuosius, ikalintus, teisiamuosius, sunkiai nubaustuosius ir tuos, kurie dėl savo įsitikinimų neteko darbo.

= Varšuvoje Lenkijos Bažnyčios primas arkiv. Glemp sekmadienį bažnyčioje pasakė pamokslą: "Mūsų tėvynė serga; lenkai tėvynėje dega pykčiu, aciu Dievui, kad tą pyktį iki šiol įstengėme nugaleti. Juk esame kultūringa, kilni tauta, niekas tenedrįsta kurstyti tautos pykčio. Savo tautiniame skausme, kuris yra apėmęs visą kraštą, puolame ant kelių maldoje. Šeimos visoje Lenkijoje kiekvieną vakarą susirenka namų židiniuose bendrai rožančiaus maldai už tėvynę. Drauge su mumis meldžiasi visi Europos tikintieji, išreikšdami solidarumą lenkų tautai".

= Indonezijoje pradės veikti naujas, jau antras katalikų universitetas. Jis steigiamas Kupang mieste ir jam vadovaus katalikiškojo auklėjimo fundacija, kurios vykdomajai organai sudaro vyskupas, misionieriai ir pasauliečiai. Indonezijoje iš bendro 147 milijonų gyventojų, katalikų yra netoli trijų milijonų.

= Korėjoje - Krikščioniškojo Gyvenimo Židinių sąjūdis naujais metodais stiprina tikinčiuosius, nemažą skaičių pagonių korėjiečių parengia krikštui. Katalikų Bažnyčiai Korėjoje, besiruošiant 200 metų įsikūrimo sukakčiai, tas sąjūdis 14 vyskupijų mokyklose, universitetuose, parapijose ir net kariuomenėje praveda Jaunimo Susitelkimo Dienas, organizuoja būrelius, kuriuose studijuojamas Šv. Raštas ir katalikiško tikėjimo pagrindai. Būreliuose veikia apie 700 jaunimo, kas mėnesį išdalina 22 tūkstančius religinio turinio lapelių su trumpu Evangelijos paaiškinimu.

= Londonas, Kardinolas Hume, kuris yra kartu ir Europos vyskupų konferencijos pirmininkas, kviečia Europos vyskopus medžiagiškai ir dvasiškai remti Lenkijos vyskopus, siekiant visiems laisvės, žmogaus orumo.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Valentinas Čižauskas, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 38 Coghlan St. Niddrie Vic. 3042.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Kun. Kazimieras Fugevičius atskrenda iš Amerikos Qantas lėktuvu, skrydis 4, kovo 4 d. 8.25 val. ryto į Sydneį. Pernakvojęs pas Mons. P. Butkų MBE, rekolekcijoms į Perthą išskrenda TAA lėktuvu kovo 5 d. 8.45 val. ryto ir Pertho nusileidžia 11.20 v. prieš pietus.

Gyvojo Rožančiaus nariai kovo mėnesį meldžiasi, kad šv. Kazimiero užtarimu lietuvių jaunimas užsidedėtų pasiaukoti Dievo ir lietuvių tautos ypatingai tarnybai.

Novena. Naktinės Adoracijos būrelis kovo 3 d. pradeda kalbėti Noveną į šv. Dvasią už pašaukimus į dvasinį luomą, ypač už kunigų šventumą. Per 9 dienas kasdien kalbama 7 poteriai arba kitos maldos į Sv. Dvasią. Praneša būrelio vadovas Pijus Vačaitis.

Dr. Jonas Sandargas, 74 m. amžiaus, mirė Amerikoje vasario 21 d., Genovaitės Vasiliauskienės sesers Aldonos vyras. Už jo vėlę pas mus aukotos šv. Mišios Pelenų dieną.

Dalia Didžiūnė turėjo operaciją Footscray ligoninėje vasario 22 d. Jau iš lėto sveiksta, jos palata II East.

Lyda Alminauskienė turėjo inkstų operaciją Prince Henry ligoninėje vasario 23 d. Palata 3 South.

SPAUDOS VAJAUS PREMIJOS

PLB Valdybos 1981 m. paskelbtas Spaudos vajuus baigėsi pernai rugsėjo 1 d. Melbourne per Vasario 16 minėjimą ALB Krašto Valdybos pirm. A. Pocius premijas įteikė laimėjusiems, iš Amerikos gautą čekį pervedus į australiškus dolerius: I premiją - daugiausiai surinkusi lietuvių laikraščiams prumeratų gavo \$ 440 Birutė Prašmutaitė, II premiją \$ 220 gavo Algis Karazija ir jie abu savo premijas perveda atstovams, vykstantiems į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą. Mūsų Pastogė ir Tėviškės Aidai laimėjo po 220 australiškų dolerių. Šias žinias patikslina ALB Krašto valdybos išdininkas J. Kriškėtinas.

AUSTRALIJA IR

NAUJOJI ZELANDIJA

Maldos Apaštalavimas

Jo Sventenybė popiežius Jonas Paulius II kovo mėn. MA nariams skyrė sekancias intencijas:

b e n d r a j a — kad visi tie, kurie neša kryžių žinotų, kad Kristus yra arti prie jų;

m i s i j ų — kad materialinė pažanga ir socialinė raida Okeanijoje nebūtų siekiama šeimos ir visuomeniško gyvenimo sąskaiton.

Trumpas rytmetinis aukojimas:

Visa aukoju Tau, Švenčiausioji Jėzaus Širdie!

SUPRASKIME SAVO KRYŽIŲ

Kad ir nebūdami pesimistais, mes galime vaizduotis žmonių lyg žmonių procesiją, nešančią kryžių. Ir iš tiesų, kiekvienas iš mūsų turi savo asmenišką kryžių ir taip pat

Apolonija Kaladienė iš Footscray ligoninės perkelta į After Care ligoninę, Victoria Parade, Collingwood, palata 5.

Latrobe Valley - Sale ir apylinkių lietuviams mūsų pamaldos kovo 14 d. sekmadienį 1 val. St. Kieran's bažnyčioje MOE. Po pamaldų prie bažnyčios salėje arbatėlė — susitikimas. **Kun. Pr. Dauknys**

LKVS Ramovė Sydney sk. atsiuntė \$ 50 Tėviškės Aidų paramai. Labai aciu Ramovei.

Parapijai aukojo:

\$ 100 - D. Brovedani, \$ 75 - J. Stankevičius, \$ 52 - J. Pranckūnas, po \$ 50 - P. Usas, S. I. Tamošaitis, po \$ 40 - L. A. Ramanauskas, J. Cerniauskas, po \$ 30 - B. Mačiulaitienė, M. Opanavičius, N. N., po \$ 20 - V. Salkūnas, J. Rukšėnas, \$ 12 V. Mačys, po \$ 10 - K. Prašmutas, S. Pankevičienė.

Visiems aukotojams nuoširdus aciu.

Kun. Pr. Vaseris

TĖVIŠKĖS AIDŲ prumeratas Melbourne prieš ir po lietuviškų pamaldų priima Parapijos Kiosko vedėjas F. Sodaitis. Jam galima įteikti skelbimus, pranešimus, užuojautas, padėkas ir per jį apsimokėti.

GEELONGAS

Tautos Fondui Vasario 16-tos minėjimo proga aukojo \$ 10 I. Dargvainis, po \$ 5 Kazdaillai, Kryžiai, po \$ 2 St. Karpalavičius, P. Papreckas, K. Starinskas, A. St. Steponavičiai, P. Vaičekauskas, po \$ 1 V. Aukštietis, V. Ivaškevičienė. Viso \$ 32. Visiems aukotojams nuoširdus aciu.

VI. Stulkevičius

Ricardo Vagnoni, 21 m., Janės Stulkevičiūtės sūnus, jau padarė antrą mokslinį laipsnį. Prieš Kalėdas gruodžio 14 d. jam buvo įteiktas Dallas Brooks salėje diplomai, kai baigė katalikų Mercy College ir vasario 1 d. pradėjo gimnazijos mokytojo darbą Shanel College Geelonge. Jis ir toliau dar studiuoja, siekdamas aukštesnių mokslinių laipsnių, tėveliams didelis džiaugsmas turėti gabų sūnų.

kiekvienas iš mūsų jį neša savaip. Bet ne visi supranta kryžiaus, kitaip sakant, įvairių kentėjimų tikrosios prasmės. Kol žmogus nesupranta nukryžiuotojo Kristaus, tol jis pilnai nesupranta ir savo paties nešamo kryžiaus.

Ne tik mes, bet ir tie, kurie su Kristumi bendravo, taipgi nesupranta kryžiaus prasmės. Pamatę Jo kryžių, vieni iš jų pasipiktino, kiti nuo Jo pabėgo, o tretieji prarado bet kokią viltį. Tik Jam prisikėlus, daugelis suprato kryžiaus reikšmę ir prasmę, o ypač, kai Sv. Dvasia "Atvėrė jiems protą, kad Mesijas turėjo visą tai iškentėti ir įžengti į savo garbę" (Lk. 24.31). Dieviškoji kvailybė išmintingesnė už žmones ir dieviškoji silpnybė gilesnė už žmones (1 Kor. 25).

Reikia gilaus protavimo, kad suprastumėm ir pilnai įsitikintumėm, kad Kristus yra arti prie tų, kurie kenčia. To dar neužtenka - čia reikia dar ir nuoširdžios maldos.

Kun. S. Gaidelis, SJ.

Muša, kai šaukiasi laisvės

Amerikiečių dienraštis "The Christian Science Monitor" atspausdino savo korespondento Švedijoje pranešimą apie Estijoje įvykius simbolinius pusės valandos streikus gruodžio, sausio ir vasario mėnesių pirmomis darbo dienomis. Korespondentas praneša, kad po sausio 4-tos dienos streiko 'aline buvę tikrai suimta 150 žmonių. Zymus estas chirurgas dr. Roosee buvęs pašalintas iš pareigų Mustama ligoninėje. Milicija žiauriai sumušusi jaunuolį Heiki Ahonen,

kuris buvo sugautas dalinant streiką skatinančius lapelius. Amerikietis žurnalistas pažymi, kad lapeliuose reikalaujama neišvežti maisto produktų iš Pabaltijo valstybių, paleisti politinius kalinius, Sovietų Sąjungos vyriausybę raginama vykdyti Helsinkio susitarimus, atitraukti kariuomenę iš Afganistano, užbaigti kišimąsi į Lenkijos vidaus reikalus. Taip pat reikalaujama, kad būtų sutrumpintas karinės tarnybos laikas. Korespondentas patvirtina spaudos agentūrų paskelbtą informaciją, kad pirmuosiuose streikuose Estijoje, dalyvavę daugiau žmonių negu manyta. Trumpai darbo nutraukimai įvykė taip pat ir kai kuriose Latvijos bei Lietuvos vietovėse.

LRTV

LIETUVA NEPAMIRŠTAMA

Tėviškės Aidų Redakcija visiems Australijos katalikų laikraščiams išsiuntinėja anglų kalba Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikas, kai tik jas gauna atskirais sąsiuviniais išspausdintas Kunigų Vienybės iš Amerikos, taip pat kun. K. Pugevičiaus vadovaujamo Lietuvių Informacijos Centro žiniaraščius apie Lietuvos katalikų persekiojimus ir rezistenciją. Jei kada tie laikraščiai atspausdina žinias iš Lietuvos, tai laukia savo skaitytojų lietuvių padėkos pareiškimus. Taip "The Catholic Weekly" II, 21 tokius padėkos laiškus atspausdino, kuriuos nusiuntė A. Giniūnas — Sydney Lietuvių Apylinkės sekretorius ir A. Kramilius - Pavergtųjų Tautų NSW Tarybos pirmininkas, dar padėkodamas už Dr. D. Kairaičio straipsnį apie Lietuvos sąžinės belaisvį Balį Gajauską. Nors laikraščiai nepadauda daug žinių apie Lietuvą, bet savo skaitytojams vis primena persekiojamą ir kovojančią Lietuvą.

= **Etijopijoje** komunistų valdžia nusavino Adis Abeboje baptytų bažnyčią ir daugiaaukštį Etijopijos Evangelikų Bažnyčios pastatą. Liuteronų Bažnyčios redaktorius bandė nufotografuoti tų namų atėmimą, bet tuojau buvo suareštuotas. Etijopijoje iš 31 milijono gyventojų pusė jų priklauso Etijopijos rytų apeigų ortodoksams, apie pusę milijono protestantai, o katalikų yra virš 200.000, jų dauguma gyvena anksčiau buvusioje italų kolonijoje Eritrejoje.

Rio de Janeiro arkiv. kardinolas Eugenio Sales protestavo prieš valdžią dėl kalinių kankinimo. Šiomis dienomis buvo suimti du prancūzai misionieriai, kurie užstojo dvarininkų išnaudojamus darbininkus.

P A D Ė K A

Mirus mylimam tėveliui, uošviui, seneliui ir proseneliui A. A. Jonui MULOKUI, nuoširdžiai dėkojame kun. Pr. Vaseriui už Rožančiaus maldą, šv. Mišias ir apeigas kapinėse, p. Tamošūnams už brangios Lietuvos žemės žiupsnelį. Nuoširdi padėka už atsisveikinimo žodį ALK Federacijos pirm. Val. Cizauskui, Apylinkės pirm. R. Semetai, Ateitininkų Sendraugii pirm. A. Bakaičiui, Gyvojo Rožančiaus brolijos pirm. P. Vaičiaiui, Tautos Fondo reikalų vedėjui F. Ročiui, Krikščionių Demokratų Studijų Klubo atstovui J. Arnauskui. Taip pat visiems už šv. Mišių užprašymą, už vainikus, gėles, išreikštas užuojautas žodžiu, raštu, spaudoje. Nuoširdus aciu draugams už pyragus ir prisidėjimą prie šermenų. Visiems didelis aciu.

Sūnūs - Jonas, Vytautas ir šeimos.

P A D Ė K A

Mirus mielam broliui A. A. Vaclovui KILČIAUSKUI, būnant be sąmonės ligoninėje virš dviejų mėnesių, atsiskyrė su šiuo pasauliu.

Nuoširdžiai dėkoju visiems jį lankiusiems ir atsisveikinusiems, ypač kun. Pr. Daukniui suteikus jam Ligonių Sakramentą. Nuoširdžiai dėkoju kun. Pr. Vaseriui už pravestas rožančiaus maldas koplyčioje ir gedulingas šv. Mišias ir už laidotuvių apeigas. P. Ališuniai nei užbarsčius lietuviškos žemės iš visos Lietuvos vietovių, kurią turėjo atsivežti. Taip pat už šv. Mišių užprašymą, už vainikus ir gėles. Ypač dėkoju padėjusiems suruošti taip puikiai šermenis: ponioms M. Vailionienei, M. Balsienei, V. Židžiūnienei, E. Saviti ir jos dukteriai Lindai aptar naujant svečius.

Visiems nuoširdus aciu.

Leonas Kilčiauskas

KOMUNISTAI LENKIJOS TEISIA PATRIOTUS

Lenkijos karinė valdžia visu griežtumu tęsia savo represinę politiką. Užsienio spaudos agentūros paskelbė pranešimus apie teismų paskirtas sunkias bausmes trim asmenų grupėm. Silezijos teismas nutaisė devynis angliakasių kalėti nuo trijų ligi septynerių metų už sąchtų užėmimą "Ziemovit" anglių kasyklose. Čia gruodžio mėnesį šimtai angliakasių buvo apie dešimt dienų užsibarikadavę sąchtose, protestuodami prieš karinės padėties įvedimą Lenkijoje ir nepriklausomos profesinės sąjungos panaikinimą. Devyni nutiesti angliakasiai buvo laikomi šios protesto demonstracijos organizatoriais.

Pomeranijos karo tribunolas nutaisė šešis nepriklausomos profsąjungos narius, apkaltinus profsąjunginės veiklos tęsimu po karinės padėties įvedimo. Jiem buvo paskirtos kalėjimo bausmės nuo dviejų ligi ketverių metų.

Gdansko teismas nutaisė virš šimtą jaunuolių kalėti nuo vieno ligi trijų mėnesių už dalyvavimą sausio 30 dieną protesto demonstracijose prieš karinį režimą. Demonstracijos organizatoriai bus teisiami vėliau ir jiem grėsia sunkesnės bausmės. Užsienio spaudos agentūros praneša, kad vienoje sto vykloje internuotam "Pen Klubo" skyriaus Lenkijoje sekretoriui Bartoszewski buvo pasiūlyta laisvė, jei jis raštiškai įsipareigo nedalyvauti

PERTHAS

Rekolekcijos Pertho lietuviams, susitarus su parapijiečiais ir mūsų kapelionu kun. T. Tomich, vyks St. Francis Xavier bažnyčioje kovo 5 ir 6 d.d. - penktadienio ir šeštadienio vakaras 7 val., sekmadienį - kovo 7 d. dienos metu 11 val. Kun. Kazimieras Pugevičius iš Sydney'aus atskrenda į Perthą kovo 5 d. TAA lėktuvu, 11.20 val. prieš pietus, skrydis 2. Iš Pertho į Adelaidę išskrenda kovo 9 d. antradienį 1 val. p.p.

E. Petrukėnienė
Bažnyčios reikalams Įgaliotinė

tariamose prisivalstybinėje veikloje. Bartoszewski atmetė pasiūlymą, pareikšdamas: "Aš niekad neveikiu prieš savo tėvynę".

Nepriklausomos profesinės sąjungos lyderis Walesa susilaukė septinto vaiko - dukrelės, kuri gimė sausio 27 d. Užsienio spaudos agentūros rašo, kad vienas kunigas Walesos bičiulis, paprašęs valdžios leidimo aplankyti Walesą ir jam pranešti džiugią žinią, bet valdžia leidimo nedavė. LRTV

MELBOURNAS

TAUTOS FONDAS

Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo šventės minėjimo proga paremti VLIKui aukojo Tautos Fondai: \$ 20 V. Žygas, \$ 15 St. Pr. Pazereckai, po \$ 10 Bieliauskas, M. Birietienė, N. Butkūnas, J. Cerniauskas, S. Lukaitis, Pr. Padagas, Prancūnas, V. Stagis, J. Stankevičius, Br. Sadauskas, Pr. Svambarys, Vl. Savickas, Pr. Valionis, po \$ 5 Antanaitienė, P. Bucelis, Pr. Binkus, A. Bakaitis, Pov. Dargis, J. Giedraitis, V. Jakutis, V. Kasperaitis, P. Lazutka, R. V. Mačiulaitis, J. Metrikis, P. Naujokaitis, P. Plaušinitis, Alf. Ročius, A. Ročius, R. Ratkūnienė, A. Rakstelis, B. Savickas, J. M. Venckai, Vyšniauskas, V. Zemaitis, J. Zitkevičienė a.a. J. Muloko atminimui, \$ 4 Garliauskas, \$ 3 P. Valienė, po \$ 2 Pov. Baltutis, J. Petrakis, A. Raudys, Marganavičienė, Stukauskienė, \$ 1 P. Vaičiūtis.

Sirdingai dėkojame parėmusiems Tautos Fondą.

TF Atstovybė Melbourne

KVIEČIAMAS JAUNIMAS

Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos Valdyba praneša, kad Studijų Dienos įvykis Melbourne Didžiąją Savaitę - balandžio 9 ir 10 dienomis Melbourne Lietuvių Namuose. Kviečiamas visas jaunimas dalyvauti, ypatingai vyresnis jaunimas ir vidurinė karta.

Birutė Prašmutaitė

SAULIŲ KUOPOS VĒLIAVOS ŠVENTINIMAS

Kovo 14 d., sekmadienį, Melbour-

no Saulių DLK Vytenio vardo kuopa ruošia kuopos vėliavos šventinimo iškilmes šv. Jono bažnyčioje 12 val.

Antroji iškilnių dalis - Lietuvių Namuose. Visuomenei pietus ruošia šaulės moterys iš trijų patiekalų. 2.30 val. salėje svečio iš Sydney'aus St. Pačėsos paskaita. Dainuos Dainos Sambūrio choras, Gintaro tautiniai šokiai. Pasirodys ir mažieji šokėjai, deklamatoriai. Solo dainas atliks svečiai iš Amerikos. Į meninę dalį įeinama aukojant. Po meninės dalies iškilminga vakarienė. Svečiams su pakvietimais vakarienė nemokama. Programos atlikėjus kviečiame į iškilmingą vakarienę. Kitiems įėjimas į vakarienę \$ 6. Vakarienės metu gros muzika.

LIETUVIŠKOJI KNYGA

Religinio ir patriotinio gyvenimo veiklos istorinė medžiaga, į kietus viršelius tvirtai įrišti visų metų, pradedant 27 metus Tėviškės Aidų komplekta, turėtų būti prieinami visiems Melbourne Lietuvių Bibliotekos brangintojams ir lankytojams. TA įrišimui gražią finansinę pradžią padarė J. Vizbaras, paaukodamas \$ 18. Jo pavyzdžiu pasekė J. M. S., tam pačiam tikslui skirdamas \$ 30. Vienų metų komplekto įrišimas atsieis \$ 10. Tikimasi daugiau mecenatų. Dėka Melb. Apyl. V-bos, Ramovėnų ir Kat. Federacijos, jau yra įrišti Mūsų Pastogės, Kario ir Ateities Žingsnių visų metų komplekta. Reikėtų rimtai pagalvoti ir apie visu vertingesnių žurnalų įrišimą, nors jie tam tikrose kartonėliuose lentynose taip išdėlioti, kad reikiamas numeris lengvai surandamas per minutę laiko, kaip kai neįmanoma didesnio formato žurnalų ir laikraščių išdėlioti, jų neįrišus į kietus viršelius.

Naujai gaunamų knygų apmokėjimui aukojo NN \$ 5. Kr. V-ba, Kat. Federacija, V. P. Taškūnas ir J. Balčiūnas - žurnalų, knygų ir laikraščių.

J. Mikštas
Bibliotekos Vedėjas

LATROBE VALLEY

PAMINĖTA VASARIO 16 DIENA

Latrobe Valley ir Sale lietuvių kolonijėlės nepasižymi nei savo skaitlingumu nei visu tuo, kuo gali pelnytai didžiuotis ir džiaugtis šio krašto mūsų didžiosios kolonijos. Bet latrobiečiai ir saliečiai lietuviai, neturėdami savo tautinių namų yra tokie atkaklūs ir užsispyrę lietuviškoje veikloje, kad jie ir sendami, negalvodami, mirties daigui vis "nevietoj, nelauki" jų tarpe švaistantis, per didžiasius mūsų tautines šventes galimai skaitlingiau, kaimyniškai ir rimtai patriotiniai nusiteikę, renkasi į vieną vietą iškilmingai prisiminti **Lietuvą Tėvynę mūsų.**

Siais metais vasario 20 d. Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo šventė nuotaikingai ir įspūdingai buvo paminėta netoli Moe esančiame Servacijaus ir Alvinos Šabrinskių ūkyje, iškertoamo miško ir geltonžiedžių dirvonėlių aplinkoje.

Lietutis ramiai ir šiltai sau krapnojo į erdvį palapinę, kurioje ant presuoto kvapnaus šieno pundų ratu susėdusių apie 40 lietuvių atydziai, kaip pamokslo, klausėsi iš Melbourne atvykusio mielo svečio Apylinkės Valdybos pirm. Ričardo Semetos su žmona Elvyra turiningos ir tokiam minėjimui kruopščiai paruoštos paskaitos, minėjimą trumpa kalba pradėjęs seniūnė V. Koženiauskienė.

Buvo ir daugiau svečių iš Melbourne, buvusių ilgamečių latrobiečių, norinčių kartais paremti vietos renginius: F. M. Sodačiai ir J. Mikštas, kuris, išskviestas seniūnės

V. Koženiauskienės, jautriai paskaitė savo vieną ilgoką patriotinį eilėrašį. Gera paskaita ir poetinis skaitinys minėjimo dalyvių buvo priimtas ilgais ir dėkingai nuosirdžiais plojimais. Minėjimas baigtas Lietuvos himnu.

Suneštinių vaišių metu A. Šabrinskienė pravedė rinkliavą ir suauktojė fantų loteriją. Minėjime dalyvavo ir Sale lietuvių su savo seniūne E. Eskirtiene, kuri kaip tik dabar džiaugiasi, acū Dievul, pasveikusių po daugelio sunkių operacijų ir namo grįžusių savo vyrų Adolfu.

Priklauso didelis acū darbščioms mūsų seniūnėms A. Koženiauskienė ir E. Eskirtienei, prisidėjusiems prie programos atlikimo svečiams iš Melbourne, ūkio savininkams, fantų aukotojams ir visiems minėjimo dalyviams, be kurių patriotinės paramos nebūtų įmanomi tokie renginiai, kurie remia mūsų lietuvišką spaudą ir visa tai, kuo dar išlaiko lietuviškas gyvenimas išei-vijoje, rusiškojo komunizmo pagrobto Tėvynės išlaisvinimui.

Latrobiečiai

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDAS

Fondai aukojo:

\$ 300 Sydney Lietuvių Sporto klubas Kovas (400), kuriuos sudėjo: po \$ 20 Ant. Laukaitis, C. Liutikas, V. Petronis, po \$ 10 R. Liniauskas, A. Katinis, J. Karpavičius, N. Wallis, V. Binkis, J. Liutikas, A. Kasulaitis, N. Liutikaitė, A. Gulbinas, J. Kapočius, E. Birksmanis, Jonas Ramanauskas, Pr. Mikalauskas, J. Suopis, V. Laukaitienė, K. Astrauskas, V. Sneideris, St. Stirbinskas, S. Jūraitis, G. Antanėlis, J. Dambrauskas, V. Augustinavičius, L. Petrauskas, K. Bagdonas.

\$ 65 Vyt. Miliauskas (90), po \$ 20 A. Steponavičius, P. Burokas (100), po \$ 10 Pr. Liubinskas (35), A. Savickienė (45), \$ 5 J. J. Ruzgijai (105). Adelaidės lietuvių per mūsų įgaliotinę A. Zamoiskį: po \$ 100 Vac. Vilčinskas (102), V. Pipiras (130), \$ 50 J. Deckis (52), \$ 30 J. Norkūnas - vietoj gėlių a.a. V. Siukšteriu ir J. Rackui, \$ 25 P. Bielskis (32), po \$ 20 S. Jablonskas (22), I. P. Barauskai (23), Pr. Duoba, J. Kutkienė (185), H. Vainauskas, po \$ 10 V. L. Gudiškiai, E. P. Simkai (11), A. Visockienė (27) - vietoj gėlių a.a. V. Siukšteriu.

Melbourne lietuvių Vasario 16 d. proga: po \$ 50 kun. Pr. Vaseris (135), Aldona Butkutė (60), \$ 30 B. Leitonas, po \$ 20 N. Butkūnas (595), V. Zemaitis, G. Mackevičienė, J. Kunca (40), K. Simkūnas, po \$ 10 P. Lazutka (25), J. S. Melliūnai (487), J. Prancūnas (165), V. S. Ribaciuskai, V. Stagis (220), J. Petkevičienė, I. E. Vaitkal (20), B. Sadauskas (19), V. Vaitiekūnienė (65), V. Ališauskas (250), po \$ 5 K. Bartaška (25), K. Kazlauskas (155), V. A. Baltrukonai (100), P. Naujokaitis (190), Alg. Ramanauskas, J. Mikštas (113), K. Lynikas (105), mažesnę sumą \$ 9.

Sveikiname naujus narius: Sydney Sporto klubą Kovą, P. Bielskį, naujus šimtininkus: kun. Pr. Vaserį, P. Buroką, J. J. Ruzgijus, Vac. Vilčinską, V. Pipirą ir V. A. Baltrukonius. Acū visiems parėmusiems savąjį Fondą.

V. Ališauskas
AL Fondo išdinininkas